

До Председателя на научното жури
определено със Заповед на Ректора
на Медицински университет–Варна

СТАНОВИЩЕ

ОТ

Проф. д-р Асен Николов д.м.

**Ръководител на Катедра „Акушерство и гинекология“ – Медицински
Университет, София**

Относно дисертационен труд **„Оценка на въздействието на медицинския стандарт в акушеро-гинекологичната практика: организационни, клинични и деонтологични аспекти“** с автор **Доц. д-р Иван Атанасов Костов, дм**, представен за присъждане на научна степен **„Доктор на медицинските науки“**, Област на висше образование **7.0 Здравеопазване и спорт, Професионално направление 7.1 Медицина, Научна специалност “Акушерство и гинекология”**

Актуалност на проблема

Опазване здравето на населението ни, особено в момент на демографска криза е най-съществен преоритет на здравната система. Адекватното и професионално приложение на Медицинският стандарт трябва да бъде основен начин за защита здравето и безопасността на пациентите. Всичко това определя актуалността и навременността на разработения дисертационен труд.

Структура на дисертацията: Научният труд на Доц. Костов е изложен на 232 стандартни страници и е оформен правилно, според изискванията на МУ-Варна. Съдържа: увод, литературен обзор по темата, цел, материал и методи, резултати и

обсъждане на получените резултати, заключение, изводи, приноси и книгопис. Онагледена е с 43 фигури и 54 таблици.

Литературният обзор показва много добра и задълбочена осведоменост на автора по представените и обсъждани проблеми, както и умението му да системтизира литературни данни. Обзорът по разглежданата тема е изчерпателен и професионално изготвен на 72 стандартни страници. Той ясно подчертава необходимостта от разработване на настоящата научна работа. Използвани и цитирани са достатъчно на брой наши и чужди автори (цитирани са 229 публикации: 75 на кирилица и 154 на латиница). За особено ценен смятам обобщението на литературния обзор, изводите на който са логично изведени и подтикват автора към разработване на настоящия научен труд.

Основната цел на дисертацията е да оцени влиянието на медицинският стандарт по Акушерство и гинекология върху качеството на медицинската услуга в акушеро-гинекологичната практика в България, изследвайки организационните, клиничните и деонтологичните аспекти и да предложи адекватни ответни действия за подобряване на обслужването и безопасността на пациентите, както и намаляване на риска от медицински неблагоприятия. Целта на дисертационния труд е логичен резултат от направените в обзора изводи.

Задачите, общо 14 на брой, са формулирани прецизно, подбрани са точно, като решението им дава възможност за правилното постигане на поставената цел.

Материал и методи

За изпълнение на поставената цел дисертационният труд анализира три отделни проучвания:

- анкетно проучване мнението на лекари, акушерки и пациенти в три общински и една частна специализирани АГ болници с участието на 167 лекари, 236 акушерки и 342 пациенти, извършено в периода м. януари до април 2017 г.
- анализ на данни по проведени проверки от ИАМО в страната в областта на АГ, онкогинекология, неонатология и репродуктивна медицина за периода 2014-2016 г. който съдържа 210 заповеди и 264 проверки на 125 лечебни заведения.

- анализ на данни от съдебната практика, свързани с иски и съдебни дела, свързани с причиняване на вреди на пациентки в областта на акушерството и гинекологията. Обхванати са гражданските дела срещу лечебни заведения и лекари, както и наказателните дела срещу лекари за причиняване на смърт по непредпазливост и причиняване на телесна повреда по непредпазливост.

В раздела точно и ясно са формулирани основните работни понятия в настоящия труд: Анализ на основната причина, Безопасност на пациентите, Грешка при употребата на лекарства, Култура на безопасност / доверие, Култура на обвинение, Медицинска небрежност, Медицинска грешка, Нехайство/ negliжиране, Персонален подход, Подобрения в системата, Провал в системата, Управление на риска, Сериозен инцидент, Система за безопасност на пациентите, Система за отчитане и анализ на грешките и нежеланите странични ефекти, Системен подход, Скрити, латентни условия, Явни, открити провали, Ятрогения, Медицински одит.

Методичния подход на дисертанта е правилно и съвременно изграден за постигане и оценка на съответните резултати. Представена е методологията на анкетното проучване, на медицинския одит, на обработката на данните от одитите и на проучването върху съдебни дела в областта на АГ.

Използвани са математико статистически методи за обработка на резултатите и доказателствата.

Резултати и обсъждане

Те са представени на 78 страници в 3 глави, които са разделени на съответни подглави.

Глава първа анализира резултатите от анкетното проучване на лекари и акушерки с въпроси, насочени към структурата, към лечебния процес и резултата от него. Важно е мнението им за допуснатите медицински грешки/инциденти в болниците, реакцията и мнението им за причините довели до това. Съществени са и резултатите от анкетираните пациенти по отношение разрираемостта на документацията която трябва да подпишат, мнението им за допуснатите грешки при болничния престой и особено за безопасността по време на лечението им.

Втората глава на дисертацията анализира резултатите от извършените проверки на ИАМО. Разгледани са видовете проверки и разпределението на нарушенията според вида на болницата, собствеността и типа на лечебното заведение. Извършено е разпределение на нарушенията според нивото на компетентност на ЛЗ, собствеността и вида им.

Като особено съществени резултати свързани с целта на дисертацията считам, че при извършените проверки има значителни нарушения в различни параметри на медицинските стандарти:

- неточно поддържане, попълване на медицинската документация-в 96%
- в около две трети от случаите (68,8%) недостатъчна квалификация на медицинския персонал
- в две трети от случаите (62,3%) недостатъчна оперативна активност
- в около 46,8% се установява недостатъчност на медицинския персонал
- в една трета - нарушения в структурата на проверяваните звена
- в една трета липса на 24 ч. непрекъснато медицинското обслужване
- в 13 % в материално-техническото обезпечаване с апаратура

Третата глава на дисертацията е „Анализ на данните от съдебната практика”. Общият брой на делата, свързани със специалността АГ и нежелани събития, настъпили при оказване на акушеро-гинекологична медицинска помощ е 44 (28 граждански и 16 наказателни дела). Анализът на наличните данни показва, че в по-голямата част от гражданските дела се посочват противоправни действия или бездействия в областта на акушерството, а в по-редки случаи в областта на гинекологията. Анализът на наказателните дела сочи, че в основната си част обвиненията са свързани с причиняване на смърт по непредпазливост.

Изводи и приноси

Въз основа анализа на получените резултати и обобщаването им в синтезиран вид авторът представя изводи, които отговарят на поставените задачи. Представени са 10 изводи от проведеното анкетно проучване, 16 от проведеното проучване по данни на ИАМО и 6 от проведеното проучване в съдебната практика.

Представените 12 приноси са пряко отражение на получените резултати и изводи. Считам, че изложените приноси са значими, тъй като са резултат на извършена за първи път дейност в България: детайлен анкетен подход за оценка на медицинската дейност по акушерство и гинекология; анализ по отношение качеството на

медицинската дейност, неблагоприятията в национален план и съвременните деонтологични и правни аспекти на специалността „Акушерство и гинекология“. Предлага се обосновано актуализация, допълване и преработване на Медицинския стандарт по АГ по отношение на регистрирането и отчитането на медицински грешки, необходимостта от правила за добра медицинска практика съобразени с медицинския стандарт. За първи път у нас се предлага модел за изграждане на централизирана уеб базирана система за регистрация, оценка и управление качеството на медицинските услуги в България. За първи път в страната ни е проведено проучване върху наличните данни за съдебните граждански и наказателни дела при оказване на акушеро-гинекологична медицинска помощ.

Публикации свързани с дисертационния труд

Представени са десет публикации пълен текст в реферирани медицински списания, отговарящи на изискванията и подкрепящи целите и задачите на дисертационния труд.

Авторефератът отговаря напълно на изискванията, вярно отразява съдържанието на дисертационния труд и в съкратен вид представя получените резултати и изведените изводи и приноси.

Заключение

Представеният труд е резултат от значителни по обем реални проучвания. По значимост, актуалност и оригиналност трудът притежава всички качества на дисертация за придобиване на образователната и научна степен „Доктор на медицинските науки“. Представената дисертация отговаря на условията от ЗРАСРБ, Правилникът към него и този, на Медицински университет–Варна.

Въз основа на представения дисертационен труд, изпълнените изисквания по Закон и личното ми убеждение давам положителна оценка на работата и препоръчвам на председателя и членовете на уважаемото научно жури да гласуват за присъждане на научна степен „Доктор на медицинските науки“ на доц. д-р Иван Атанасов Костов.

10 . 2017 год.

Изготвил рецензията:.....

гр.София

/Проф. д-р А. Николов, д.м./